

3) studovat problematiku rozšíření, taxonomie, fylogenetických vztahů, ekologie a biologie vybraných skupin sladkovodních ryb z oblasti jihovýchodní Evropy, známé vysokým stupněm endemismu.

Výstupy disertační práce

Tato práce se skládá ze čtyř publikovaných prací, čtyř rukopisů, které prošly recenzním řízením a byly doporučeny k publikování po menších úpravách, a jednoho rukopisu odesланého k recenznímu řízení.

Shrnutí nejvýznamnějších výsledků

1. Na území České republiky se konaly různé aklimatizační a introdukční pokusy s více než 50 druhy ryb, z nichž se však významněji uplatnilo jen několik druhů. Dvanáct druhů lze považovat v současnosti za etablované. Pouze dva z nich, střevlička východní *Pseudorasbora parva* (Temminck & Schlegel, 1846) a karas stříbřitý *Carassius gibelio*, mají významný areál rozšíření. Dalších šest druhů se aklimatizovalo, avšak jejich stavy v přírodě závisí na vysazování.

2. Siven americký *Salvelinus fontinalis* (Mitchill, 1814) se v povodí všech sledovaných nádrží v Jizerských horách úspěšně etabloval. Jako nejpravděpodobnější důvod skutečnosti, že přes dlouhou historii jeho chovu a introdukcí na území České republiky nedošlo k plošnějšímu rozšíření, se jeví konkurenční tlak pstruha obecného *Salmo trutta* Linnaeus, 1785. Další využití sivena amerického v České republice by se proto mělo omezit na oblasti, kde se původní lososovité druhy ryb nedokází udržet. Jde především o acidifikované horské vody.

3. Sladkovodní hlaváč z rodu *Pomatoschistus* Gill, 1863 z povodí řeky Morača v Černé Hoře byl popsán jako nový druh.

4. Alozymová analýza populace hrouzka z povodí řeky Morača v Černé Hoře prokázala, že poddruh *Gobio gobio ohridanus* Karaman, 1924 není validní taxon. Tato populace je shodná s druhem *Gobio gobio* Linnaeus, 1758.

5. *Cobitis ohridana* Karaman, 1928 a *Barbatula zetensis* (Šorić, 2000) jsou relativně běžné druhy v povodí řeky Morača v Černé Hoře, kde osídlují dolní části toků v nížině. Liší se preferencí mikrohabitatu. Ačkoliv nejde o ohrožené druhy, díky malé oblasti jejich rozšíření je třeba oba druhy v Černé Hoře považovat za potencionálně zranitelné.

6. Povodí řeky Neretva v Bosně a Hercegovině obývají nejméně dva druhy sekavců (*Cobitis narentana* Karaman, 1928 a *Cobitis* sp.). Kromě vlastního povodí Neretvy se sekavci vyskytují i v některých krasových polích, která mají s Neretvou podzemní spojení.

7. V Albánii se vyskytují dva druhy sekavců a dva druhy mřenek. *Cobitis meridionalis* Karaman, 1924 je endemitem Prespanského jezera, kdežto *Cobitis ohridana* je široce rozšířen po celé Albánii. Navíc je v hydrologickém systému Ohrid-Drin-Skadar rozšířen i sekavec nesoucí mitochondriální DNA patřící neznámému druhu ze skupiny *Cobitis sensu stricto*. Jeho taxonomický status je dosud nejasný. Dále se zde vyskytuje mřenka *Oxynoemacheilus pindus* (Economidis, 2005), rozšířená v několika říčních systémech střední a jižní Albánie. Konečně, v řece Drin je rozšířena mřenka *Barbatula sturanyi* (Steindachner, 1892).

8. Nízká genetická variabilita mezi populacemi mřenky *Barbatula bureschii* (Drenski, 1928) z různých povodí jihovýchodní Evropy ukazuje, že tento druh prodělal expanzi v nedávné minulosti. Validita poddruhu *Barbatula bureschii macedonicus* (Šorić, 2002) z povodí řeky Vardar v Makedonii je pochybná, jde pravděpodobně o introdukovanou populaci.

Literatura

- ALLENDORF F.W. 1991: Ecological and genetic effects of fish introductions: synthesis and recommendations. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences* 48 (Suppl. 1): 178–181.
- BANARESCU P.M. 1992: Principaux traits de la zoogeographie des eaux douces. *Compte rendu des séances de la Société de biogéographie* 67: 133–154.
- BIANCO P.G. & KETMAIER V. 2001: Anthropogenic changes in the freshwater fish fauna of Italy, with reference to the central region and *Barbus graellsii*, a newly established alien species of Iberian origin. *Journal of Fish biology* 59 (Suppl. A): 190–208.
- BIANCO P.G. & KOTTELAT M. 2005: *Scardinius knezevici*, a new species of rudd from Lake Skadar, Montenegro (Teleostei: Cyprinidae). *Ichthyological Exploration of Freshwaters* 16 (3): 231–238.
- BILLINGTON N. & HEBERT P.D.N. (ed.) 1991: International Symposium on “The Ecological and Genetic Implications of Fish Introductions (FIN)”. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences* 48 (Suppl. 1): 1–181.
- BOGUTSKAYA N.G. 1992: A revision of the species of the genus *Pseudophoxinus* (Leuciscinae, Cyprinidae) from Asia Minor. *Mitteilungen aus dem Hamburgischen Zoologischen Museum und Institut* 89: 261–290.
- BOGUTSKAYA N.G. & ZUPANČIČ P. 2003: *Phoxinellus pseudalepidotus* (Teleostei: Cyprinidae), a new species from the Neretva basin with an overview of the morphology